

Bölüm 2

FİZYOTERAPİ TEKNİKERLİĞİ VE TEKNİKERLERİN YASAL SORUMLULUKLARI

Sema POLAT¹
Pınar GÖKER²

Meslek kişinin yaşamını sürdürmek için belli bir eğitim ile kazanılan, bilgi birikimi ve becerilere dayalı, insanlara hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş veya ortaya koyduğu uğraşı olarak tanımlanmaktadır. Sağlık hizmeti bir ekip olarak sunulan ve içinde birçok farklı branştan çalışanın olduğu multidisipliner bir yaklaşımdır. Bu hizmette birçok tedavi alanı bulunmakta ve bu alanların oluşturduğu sistematik branşlaşmış sağlık profesyonelleri görev almaktadır (1-3).

Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon (FTR), kas-iskelet sistemi hastalıklarının tanısı, konservatif tedavisi ve rehabilitasyonunu kapsayan tıbbi bir uzmanlık dalıdır. Bununla birlikte, diğer sistemlere ait doğumsal ya da edinilmiş hastalıklara bağlı fizyolojik ya da anatomik yetersizliklerin rehabilitasyonu da bu dalın uğraşı alanına girmektedir. Fizik tedavi ya da fizyoterapi ise yaralanma, hastalık, travma ya da yaşlılık gibi nedenlerle azalan fonksiyonel hareketleri geri kazandırma amacıyla yapılan; elektrik akımı, yüzeysel ve derin sıcaklık ajanları ya da soğuk uygulamalar, hidroterapi yöntemleri, elektroterapi ajanları, manipülatif tedavi gibi yöntemlere verilen isimdir. Bu standart tıbbi yaklaşımlar yaygın olarak kullanılan, etkin ve güncelliğini koruyan tıbbi kurallar ve uygulamalar olarak kabul edilmektedir. FTR alanı geniş bir yaş ve hastalık skalasını kapsamakta olup, başta nörolojik, ortopedik, romatizmal ve kardiyopulmoner hastalıklar sonucu gelişen ağrı, fonksiyon kaybı, yaşam kalitesinde bozulma gibi patolojik durumların tıbbi tedavisi ve rehabilitasyonu ile ilgilenmektedir. FTR hizmetleri bir ekip çalışması ile sunulmaktadır. Bu ekip, fizik tedavi ve rehabilitasyon uzman hekimi, fizyoterapist, fizik tedavi ve rehabilitasyon teknikeri/teknisyeni, iş-uğraşı terapisti, rehabilitasyon hemşiresi, ruhsal sağlık ekibi (psikiyatrist, klinik psikolog/

¹ Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, sezaoz@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0001-7330-4919

² Prof. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü Anatomi Anabilim Dalı pkarakas@cu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-0015-3010

fiil ile zarar arasında nedensellik bağı bulunması gerekmektedir ve bu durumun değerlendirilmesi için mahkeme tarafından “bilirkişi” belirlenip atanmaktadır. Belirlenen bilirkişiler mahkemeye durumla ilgili detaylı rapor hazırlayıp sunmaktadır. Hazırlanan rapora göre değerlendirme resmi makamlarca yapıp düzenlenmektedir (16).

Sağlık alanında hizmet veren sağlık personelinin görev tanımı ve sorumlulukları, ilgili kanunlar, yönetmelikler ve yönergeler ile belirlenmektedir. Fizyoterapi teknikerleri yönetmelikte ve mevzuatta detaylı olarak belirtildiği gibi fizik tedavi ve rehabilitasyonu uzman hekimi ve fizyoterapistler tarafından uygun görülen tedavilerin veya egzersizlerin uygulanmasında yardımcı görevliler olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, gerekli kayıtları tutmak, toplum sağlığını korumak ve iyileştirmek gibi önemli görevleri de vardır. Fizyoterapi teknikeri, yapmakta olduğu fizyoterapi uygulamalarını fizik tedavi ve rehabilitasyon uzman hekimi ya da fizyoterapist gözetiminde ve sorumluluğunda yürütse de kişiye uygulanacak fizyoterapi işlemlerinin doğru ve güvenli biçimde yapılmasından sorumludur. Bir meslekle ilgili yasa ve yönetmeliklerin, görev ve sorumlulukların bilinmesi, mesleki farkındalığı gösterir (1,10-15). Başarılı bir rehabilitasyon uygulaması ekip çalışmasını gerektirir. Ekip içinde yer alan her bir sağlık personelinin görev sınırlılıklarını ve sorumluluklarını iyi bilmesi bu sürecin etkin ve başarılı bir şekilde işlenmesine ve sürdürülmesine yardım edecektir. Ekip çalışması, iletişim becerilerinin geliştirilmesiyle etkin bir hale gelir. Ortaya çıkabilecek olası sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmaların yapılması, verilen bakım hizmetinin kalitesinin tedavinin etkinliğinin ve hasta güvenliğinin artmasına neden olacaktır. Bu durum hem hasta memnuniyetini, hem de sağlık personelinin mesleki doyumunu arttıracaktır. Hasta ile çalışan güvenliğinin ve hizmet kalitesinin sağlanabilmesi için sağlık alanında yer alan farklı meslek gruplarından çalışanların ve özellikle rehabilitasyon ekibinde yer alan fizyoterapi teknikerlerinin diğer ekip üyeleri ile sıkı bir işbirliği gerekmektedir (1, 17-19).

KAYNAKLAR

1. Ceylan A, Şentürk AY. Ön lisans fizyoterapi teknikeri programı öğrencilerinin mesleki farkındalık düzeyleri: Kesitsel bir araştırma. Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi. 2022;7(1): 175-83. doi: 10.5336/healthsci.2021-82924
2. Kunduracılar Z, Akbaş E, Büyükuysal Ç, et al. Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinde mesleki farkındalığın değerlendirilmesi. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi. 2012;2(3): 186- 92.
3. Türk Dil Kurumu. Güncel Türkçe Sözlük. (08/12/2023 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden ulaşılmıştır).

Fizyoterapi Teknikerliği ve Teknikerlerin Yasal Sorumlulukları

4. Resmî Gazete (26.4.2011/27916). 6225 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun; 2011. (24/10/2023 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110426-1.htm> adresinden ulaşılmıştır).
5. Resmî Gazete (22.5.2014/29007). Sağlık Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımları. (24/10/2023 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/20140522-14-1.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
6. Vikipedi Özgür Sözlük. Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Maddesi. (08/12/2023 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki/Fiziksel_t%C4%B1p_ve_rehabilitasyon. adresinden ulaşılmıştır).
7. Vikipedi Özgür Sözlük. Fizik Tedavi Maddesi. (08/12/2023 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki/Fizik_tedavi adresinden ulaşılmıştır)
8. Vikipedi Özgür Sözlük. Fizyoterapist Maddesi. (08/12/2023 tarihinde <https://tr.wikipedia.org/wiki/Fizyoterapist> adresinden ulaşılmıştır).
9. Arasil T. Türkiye’de ve dünyada fiziksel tıp ve rehabilitasyonun durumu. Türk Fiziksel Tıp Rehabilitasyon Dergisi. 2008;54: 1-3.
10. Arslan M, Pehlivan E. Türkiye’de Meslek Yüksekokulu Fizyoterapi Önlisans Programlarının İncelenmesi ve Müfredat Analizi. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi. 2020;8: 741-748. doi: 10.33715/inonusaglik.722424
11. International Labour Office. International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08): Structure, group definitions and correspondence table. Geneva: Office, IL; 2012.
12. Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı. Yönetmelikler. (08/12/2023 tarihinde <https://www.saglik.gov.tr/TR,10413/yonetmelikler.html> adresinden ulaşılmıştır).
13. Sağlık Bakanlığı Fethiye Devlet Hastanesi. Fizyoterapi Teknikeri Görev, Yetki ve Sorumlulukları. (02/12/2023 tarihinde <https://dosyahastane.saglik.gov.tr/Eklen-ti/206062/0/kuyd100-fizyoterapi-teknikeri-gorev-yetki-ve-sorumluluklaripdf.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
14. Devlet memurları kanunu. (08/12/2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=657&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden ulaşılmıştır).
15. Özkaya N. Sağlık Mesleği Profesyonelelerinin Yasal Sorumlulukları. (08/12/2023 tarihinde <https://nesrinozkaya.com/tmps.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
16. Şahbaz G, Yücesoy H, Akın Ö, et al. Malpraktis ve Sağlık Profesyonelelerinin Sorumlulukları. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi. 2022;4(2): 85-90. doi:10.48071/sbuhemşirelik.1012864
17. Kınıklı G, Erden Z, Elçin M. Sağlık Bilimlerinde Hasta Güvenliği ve Meslekler Arası İşbirliği Eğitiminde Fizyoterapi Mesleği Farkındalığı: SWOT Analizi. Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal 2015;2: 13-21.
18. Yıllı S, Söğüt B, Kalmaz S, et al. Fizyoterapist Hasta İletişiminin İncelenmesi: Nitel Çalışma. Türk Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi. 2021;32:37-43
19. Uçar, N. Fizyoterapistlerin Diğer Sağlık Çalışanları ile İletişimindeki Bariyerlerin Araştırılması. Uzmanlık Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara. 2016